

Rất mong nhạc sĩ Phạm Duy sẽ đọc được bài phát biểu này trước khi thân xác của ông đi vào lòng đất, tác phẩm của ông đi vào Văn học sử và cách của ông đi vào đời sống dân gian Việt Nam. Kính nhớ Diên Đàn vui lòng chuyển tiếp. Đa tạ.

“Ai thắng ai” là một thách thức mà 40 năm trước VC đã ra sức suốt ngày suốt đêm khi cấm đoán các bài hát của miền Nam mà chúng gọi là Nhạc Vàng.

Nhạc sĩ Phạm Duy là người luôn luôn gặp nhiều may mắn, năm 1975 nếu ông không chấp thuận, chắc chắn ông đã bị chúng hành cho chết rũ tù rồi. Nhưng quan trọng nhất là trước 1954, Ông đã vào được Miền Nam, nếu không thì ngoài đó thì tài nghệ của Ông cũng đã thôi chết đi như Văn Cao, như Lưu Hữu Phước..., như bao nhiêu văn nhân, thi sĩ khác. Dù muốn hay không muốn, dù chấp nhận hay phẫn nộ, Phạm Duy và Văn Cao sẽ là tiêu chuẩn để họ so sánh sự hèn thua, đúng sai giữa chính sách Văn hóa của hai miền. Thêm vào đó sẽ là những nhạc sĩ tên tuổi khác đã đào thoát được vào Miền Nam năm 1954 như Văn Phụng, Phạm Đình Chương, Y Vân, Dương Thiệu Tước... cùng với các văn nhân thi sĩ nổi danh thời tiền chiến, những người đi vào Nam được nên tài nghệ cũng đã hoàn toàn thôi chết đuối ở chỗ được tài Miền Bắc như Hồ Dzếnh, Nguyễn Công Hoan, Chế Lan Viên, Tô Hoài, Nguyễn Tuân, Hữu Loan....

Rất may là các nhạc sĩ Lam Phương, Trần Công Sơn, Trần Lâm Ngân, Hoàng Thi Thơ ... đã sinh trước ngòi bút Miền Nam.

Cách đây khoảng hơn mười năm, tôi Hà Nội, người ta đã tổ chức một cuộc triển lãm “50 năm âm nhạc Việt Nam” nhưng lại không có tên và tác phẩm của Nhạc sĩ Phạm Duy. Phụ nhân của Nhạc sĩ Phạm Duy là ca sĩ Thái Hằng lúc đó đang ở Hà Nội đã phát biểu: “50 năm trước không quan trọng, 50 năm sau mới là vấn đề”. Mới có mấy năm mà lại tiên đoán này đã đang thành sự thật. Nếu nhạc sĩ Phạm Duy trước Việt Nam trước khoảng 5, 3 năm thì không những chỉ có ông, mà ngay cả những người cấm biểu diễn Welcome ông cũng đi chơi tởm mát mùa rồi.

Cái tôi không xứng, nên cuộc thật đã có nhiều đường lối léo. Ông muốn sống những ngày còn lại ở đâu, muốn viết nghệ thuật hay viết nhân sinh, muốn ăn chè ăn cháo, muốn bắt chửi tìm tiền, muốn chấp nhận gì không chấp nhận Công, muốn theo chiều gió nổi trôi thế nào... cũng chấp nhận có gì là quan trọng nữa, vai trò của ông trong lịch sử âm nhạc Việt Nam đã hoàn tất rồi.

Nhạc sĩ Phạm Duy mới cho biết, mấy năm trước đây, trong một buổi trình diễn tại Việt Nam, khi Duy Quang giới thiệu ông thì “...dân chúng đã nhào lên, muốn được cái ban công, vì muốn được hỏi thăm tôi...”. Không thể bỏ phí tay hay bỏ ngỏ chân, người dân đã bỏ phí vào bợ “nhào lên”. Người dân đã nhào lên để tỏ lòng ngưỡng mộ Phạm Duy, nghĩa là ngưỡng mộ Nhạc Vàng, ngưỡng mộ nền âm nhạc của Miền Nam tôi do.

Tôi vì không có Miền Nam thì không có Phạm Duy, hay chính xác hơn, là không có một nhạc sĩ Phạm Duy to lớn và mới mẻ như hiện nay.

Số tiền “nhào lên” của khán giả và việc Nhạc Vàng, kể cả các bài hát ca tụng các chiến sĩ

Quân Lác Viãt Nam Cäng Häa, trong đó có nhác cáa Phám Duy, đang vang vang suät ngày suät đêm, tái khäp hang cùng ngõ häm, tá Nam ra Bác, đã là mät câu trá lái hùng hän: Ai đã thäng ai?

Phám Duy là phù tháy, rät xác đáng. Nháng chät súc tác mà ngày nay có ngäi coi là täm thäng vän vät, thì ngày träc đã gäi häng cho Nhác sĩ Phám Duy sáng täo nên rät nhiäu tuyät tác phäm “...Näc mät mä già lá chá đäm đäa trên xác con länh giá..., chỉ cä pong xô buän phä kín mät xác ngäi... mät bä tóc xanh đang chít khăn sä lên đäu väi vä... nháng phän thân thä đã bä cät bä đä thay bäng mät đôi näng gä...” Rät may là nháng hình änh thäe läng này, häi đó đã không thä làm bän rän đäc các tay súng kiên cäng bät khuät trong Quân Lác Viãt Nam Cäng Häa. Cũng rät may cho Ôäng, chä sau khi Phám Duy đã täi đäc cänh bình yên räi, häu hät các tay súng đó mäi hoàn toàn räi buông xuôi.

Nhiäu ngäi đang ta thán räng, vì Nhác Sĩ Phám Duy đã vän näc häp tác làm ăn väi Viãt Cäng nên chúng ta đã mät Phám Duy. Có ngäi ã còn cä vät vät räng, vì häu hät các tác phäm cáa Phám Duy là nhác phä thä, nên chúng ta chä mät... mät näa Phám Duy. Theo tôi, ngay cä khi ngäi nhác sĩ tài hoa này tuyên thä gia nhäp đäng Công sän, chúng ta cũng không hä mät Phám Duy. Các tác phäm cáa Ôäng không phäi là cáa ngäi quäc gia hay cáa ngäi cäng sän, không phäi cáa ngäi miän Bác hay cáa ngäi miän Nam, mà là cáa dân täc Viãt Nam. Tät cä räi sä qua đi, nháng Viãt Nam thì sä träng tän mãi mãi. Mät thí dä đän hình là Truyän Käu. Thi sä Nguyän Du vì “trung thän bät sä nhä quân” nên đã theo phe nhà Lê (Lê Chiêu Thäng, cäng rän cän gà nhà), chä không häp tác väi Đäi đä Quang Trung hay nhà Nguyän (Gia Long). Nháng chúng ta không hä mät Truyän Käu, vì áng văn tuyät tác đó không phäi cáa Lê Chiêu Thäng, mà là cáa dân täc Viãt Nam. Cũng väy, chúng ta hänh điän chänh bài “Tiäng gäi thanh niên” làm bài quäc ca, vì tuy nó là mät sáng tác cáa Läu Häu Phäc nhäng đäng thäi bài hát đó cũng là mät tác phäm cáa dân täc Viãt Nam.

Nhác sĩ Phám Duy, các con ông và nhiäu ca sĩ khác nhä là Häng Lan, Đäc Huy, Elvis Phäng, Hoài Linh ... đäu tuyên bä đã vänhi vän bä hän näc Mä đä vä Viãt Nam làm ăn sinh säng. Riêng chuyän bä Mä đä vä Viãt Nam cáa nhác sĩ Phám Duy thì rät täng bäng náo nhiät. Khi ông ra phi träng Los Angeles thì có phóng viên quay phim chäp änh đäng lên báo, lên đài. Khi ông xuäng phi träng Tân Sän Nhät thì cũng läi đäc cä mät đám đông đón räc rät tän ào náo nhiät, có cä biäu ngữ “welcome home” näa, räi thì báo đài quäng bá räm rä cä mäy tháng liän... Nháng mà, không hiäu täi sao, linh tính cáa tôi läi cä tiên đoán räng, đó là nháng cuäc “täng bäng ra đi, âm thäm trä läi”, “Cóc chät ba năm räi cũng (len lén) quay đäu vä...Mä”. (Ca dao: cóc chät 3 năm, quay đäu vä núi)

Trong cuän Paris by night sä 19, phát hành năm 1993, khi đäc ký giä Đä Văn cáa đài BBC phäng vän vä viä cä ông đã bä hàng ngũ kháng chiän đä vä thành, nhác sĩ Phám Duy đã tuyên bä: **“Tôi có thä là mät thäng Hiän, chä không bao giä là mät thäng Hèn.”**

Häi đó, mäi ngäi đã hät sä cä khâm phäc khäu khí cáa nhác sĩ Phám Duy.

Häu hät ngäi Viãt Nam theo CS là vì mät trong các lý do sau đây:

□ Träc năm 1954, vì say mê lý thuyät CS hay đä đäc träc tiäp đánh đäi thäc dân Pháp.

□ Träc năm 1975, vì täng räng trong chä đä CS, dân täc sä đäc Đäc läp, Tä Do,

Hành Phúc h n, Tôn giáo s đ c bình đ ng h n.

Sau năm 1975, vì tìm kiếm dollar.

Tr c khi C ng S n chiếm Sài Gòn, nhà c sĩ Phạm Duy đã nhanh chân ch y thoát, nh ng các con ông thì b k t l i. Khoảng năm 1981, trong khi r t nh u chi n h u ngày x a c a ông còn đang ng m đ ng nu t cay trong các lao tù CS, thì nh quen bi t l n v i chính gi i M , tr c khi có ch ng trình ODP, nhà c sĩ Phạm Duy đã v n đ ng ráo ri t và các con c a ông đã đ c chính ph M can thi p th ng v i VC đ đ c ra đi tr c ti p, ch không qua các đ ng l i xu t c nh thông th ng. L i là m t đ i ph c n a cho gia đình nhà c sĩ Phạm Duy. Nh ng đáng bu n thay, đ ng th i nó cũng là m t th m h a cho m t s gia đình khác, h u h t cũng là nh ng gia đình có quen bi t l n v i chính gi i M . Khi ch ng trình ODP đ c m ra, nh u ng i trong s h đã công khai tuyên b , h không thêm n p đ n xin gi y xu t c nh, M s cho máy bay đ n b c h , gi ng nh đã b c các con Phạm Duy. Tuy nhiên không bi t vì g c không đ m nh nh nhà c sĩ Phạm Duy hay là vì đã có ch ng trình ODP nên M và Vi t Nam không ch u cho đi l i t t n a, nên s ph n c a nh ng ng i này không bi t s ra sao.

R t nh u ng i thoát đi đ c t 1975 đã công khai ho c âm th m tích c c v n đ ng v i chính gi i M đ cho các ch ng trình ODP và HO đ c thành hình, nghĩa là đ cho h u h t chúng ta thoát ra kh i cái h a ng c tr n gian đó và có m t t i cái “thiên đàng h gi i này”. M t trong các ng i đó là Bà Khúc Minh Th .

Riêng nhà c sĩ Phạm Duy thì ch lo l ng v n đ ng đ c cho các con c a ông mà thôi. Cũng t t thôi. Có còn h n không.

Cũng nh đ i đa s nh ng ng i khác, bi t thân bi t ph n phó th ng dân c a mình, tôi đã tích c c thi hành đ y đ m i “th t c đ u tiên” c n thi t và đ c lên máy bay vào đ u năm 1984. Nh u ng i nói r ng có l tôi là m t trong nh ng “C i t o viên” đ u tiên đ c cho đi M theo ch ng trình ODP.

Trong lúc tôi s a so n b c lên máy bay t i Saigon, thì t i thành ph Los Angeles, m t C quan Bắc Ái tôn giáo m i v tôi lên đ ký m nh gi y cu i cùng hoàn t t th t c b o lãnh. Nhân viên hôm đó là m t tài t xi nê n i ti ng. Vì bà xã tôi không bi t ông là ai, nên ông đã dành tr n th i gian c a bu i g p m t đ nói v s nghi p và thành tích đóng phim c a ông lúc tr c t i Vi t Nam. Tr c khi đ t l i, ông đã c v n pháp lý cho bà xã tôi là n u bây gi có mu n đ i y, không b o lãnh cho tôi n a thì v n còn k p. Phu nhân c a ông là m t danh ca có tài có s c, nh ng ông l i chê. Ái n c a ông cũng là m t danh ca vì hát bài nào cũng hay, ch riêng có bài “cá c n câu bi t đâu mà g ” thì nghe h i ng ng ng ng, vì hát v y mà không ph i v y. Nghe nói h u h t các tay ch i chuyên nghi p đ u đ c đ y đ m t tiêu chu n đ o đ c t i thi u nh sau:

Trai tân, gái góa thì ch i

Đ ng n i có v , ch n i có ch ng.

Tr c đó, m t cô Worker tên Ph., ngày tr c cũng là m t chiêu đãi viên hàng không xinh đ p, cô th ng thúc d c v tôi r ng

“Ch i xuân k o h t xuân đi,

Cái già s ng s c nó thì theo sau”

TB: Thái đ c a VC v i Phạm Duy và Ý Lan:

...các t báo mang tính đ nh h ng chính tr - xã h i cao nh SGGP, Nhân Dân, Công An sau khi n ào v i s ki n “Tr v” c a Phạm Duy đã không còn đ ng t i tin, bài v ông n a. M i s không t nhiên mà nh th ! Còn nh sau liveshow “Ngày tr v” tôi có bài review trên m t trong nh ng t báo đó và k t qu là ban biên t p đã đ c c p trên g i xu ng nh c nh . L n khác, khi báo Chanchu tàn phá mi n Trung phòng trà Văn Ngh có k t h p v i báo Công An t ch c show “Phạm Duy – V mi n Trung” đ quyên góp ti n cho n n nhân lũ l t. Th nh ng gi chót đã ph i tháo băng rôn và g tên báo ra vì có l nh xu ng là không đ c nh c nh g i t i Phạm Duy n a, mu n t ch c hát hò g c âm th m mà làm. Nói nh gi ng h n h c c a ông NSND Tr ng B ng:

“Bàn đ n Phạm Duy nh ng ng i chân chính . Vi t Nam đã bi t c r i, bi t Phạm Duy nh th nào trong quá kh , Phạm Duy có cái gì t t, cái gì ch a t t, b n ch t c a Phạm Duy và giá tr th t âm nh c c a anh ng i nghe đ u hi u c . S tr v c a Phạm Duy là s u ái c a Đ ng và Nhà n c, s r ng l ng c a nhân dân ta, nên đ ng đ t mình v trí cao, c nên im l ng mà làm vi c thôi. Có nh ng tác ph m anh sáng tác đ u kháng chi n r t t t, bây gi C c bi u di n ng i ta khuy n khích cho phép anh tr v bi u di n, thì c th mà c ng hi n thôi. D lu n chúng ta h i đ dãi và nh đ . Nh ng v n đ là Phạm Duy ph i t nh táo. Vì ông hoàn toàn hi u ông là ai, quá kh đ i v i dân t c c a Phạm Duy là m t t i l i. Ông không th so sánh ông v i b t c m t nh c s nào đã tham gia cách m ng, vì th ông không th nào so sánh v i nh c s Văn Cao. Không th ví đ c. Văn Cao là m t con ng i có trình đ , là m t nhà nghiên c u dân t c, ông Văn Cao là m t ng i toàn di n, và ông Văn Cao còn bi t tôn tr ng nh ng ng i nh c s đàn em đi vào con đ ng âm nh c bác h c, m t ng i r t khiêm nh ng bi t mình, bi t ta. Gi s có m t nh c s X, Y, Z nào đó h i: Khi chúng tôi đi đánh M gi i phóng dân t c thì ông làm gì? Ch c ch n r ng n u là ng i hi u bi t đ u hi u rõ khi đó ông là tác gi c a các bài hát ch ng l i cách m ng, ch ng l i nhân dân, ch ng l i công cu c gi i phóng dân t c...”.

... cái l nh mi ng c a Ban t t ng Văn hóa yêu c u không cho qu ng bá liveshow M gi c m ng dài c a Phạm Duy – di n ra vào hai ngày 17&18 t i nhà hát Hòa Bình cu i tu n này. Ch a h t, sáng nay không hi u t đầu có ngu n tin đ n: M gi c m ng dài b h y show vì không xin gi y phép đ c, khi n nhà t ch c xi ng ni ng.

.... Không ch Phạm Duy thu c ch đ nh y c m chính tr , mà g n đây vài ngh sĩ h i ngo i cũng n m trong danh sách đó. Ngày 6-6 v a qua, ch ng trình Th p sáng ni m tin – do Ngân hàng ACB th c hi n nhân k ni m thành l p ACB; nh m quyên góp ti n ng h qu t thi n Chung m t t m lòng. Đêm di n đ c bi t có m i Ý Lan v hát và mua sóng phát tr c ti p trên HTV7. Tuy nhiên, vào gi chót Đài truy n hình TP.HCM đã yêu c u g ch tên Ý Lan ra kh i ch ng trình – cùng v i lý do trên: nh y c m. Do đó, ng i h m m ch có th xem Ý Lan t i các phòng trà hay nh ng show di n không ghi hình phát sóng cho đ i chúng.

T 19/8/1945 đ n nay, th ng là v t chanh h t n c r i ng i ta m i quăng cái v đi c mà. Lá bài Phạm Duy còn r t h p đ n đ chi u đ “các khúc ru t xa” đem ti n đem tài v n c dâng cúng... mà sao ng i ta đã chà đ p cái v chanh này s m quá th này?

Ông Bà mình nói ch sai tý nào: “Mi ng th t là mi ng nh c!”

Thôi, “Cóc ch t ba năm quay đ u v M đi”.

M nh c, nh ng mà không ph i bì b m “ch ng n ng c y b a” nh b n.

